



Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. V. Remedium legis naturæ ante Circumcisionem consistebat in
sensibili, certo ac determinato signo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Cur Aposto-
lus Sacerdo-
tium Mel-
chisedech Le-
vítico.

dotium Melchisedech Sacerdotio Levitico non in omnibus, sed in aliquibus ibi enumeratis; & non ita secundum id, quod re ipsa habebat, quam bene prout perfectus erat repræsentativum Christi & Sacerdotij eius, ut patet consideranti.

Hæc de ultima exponente. Prima & secunda plûs difficultatis habent, si per Sacramentum intelligamus signum aliquod certum & determinatum, efficax gratiæ ex opere operato.

33.
Non videtur
sine temeri-
tate negan-
dum reme-
dium pro ju-
stificatione
parvulorum
ante bap-
tismi insti-
tutionem.

Innoc. III.

Mar. 10.

Nec obstant
quædam lo-
ca Scriptu-
ræ.

Ephes. 2.

Rationes
pro conclu-
sione adde-
runtur.

Profecto ante institutionem Baptismi fuisse aliquod remedium justificationis parvulorum, non videtur sine temeritate posse negari. Absit enim (inquit Innoc. in cap. Majores de Baptismo) ut universi parvuli pereant, quorum quotidie tanta multitudo moritur, quin & ipsis misericors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procuraverit ad salutem. Unde Christus Apostolis suis dicebat Mar. 10. v. 14. *Sinite parvulos venire ad me ... talium enim est regnum Dei.*

Nascimur quidem omnes (Judæi, Gentiles, & Christiani) filij iræ, juxta Apostolum ad Ephes. 2. c. v. 3. *Eramus naturâ filij iræ, sicut & ceteri.* Sed quid inde? Attende quod illico subjungitur v. 4. *Deus autem, qui dives est in misericordia propter nimiam charitatem suam quâ dilexit nos, & cum essemus mortui peccato, convivificavit nos in Christo, cuius gratiâ estis salvati &c.* Profecto incredibile videtur Deum fuisse imperatorum oblationem infantium in templo, si omnes manifestent filij iræ. Deinde quis credat sanctissimorum parentum filios Deo dicatos, v.g. Samuelem infantulum ab anno 1. ætatis suæ in templo deservientem non fuisse justificationem, priusquam ratione utens se ad Deum converteret?

Audiamus Doct. Subtilem 4. dist. 1. q. 7. n. 2. *Respondeo (inquit) nullo tempore dimisit Deus cultores suos sine remedio necessario ad salutem, sed omni tempore post lapsum fuit necessaria ad salutem delictio originalis: ergo quocumque tempore aliquod remedium efficax erat ad hoc, etsi potuit deleri in aultis per motum bonum intrinsecum, tamen in parvulis, in quibus talis motus est impossibilis, non potuit deleri per actum suum proprium; ergo per actum aliquem aliorum circa ipsos, vel ad ipsos relatum. Eiusdem sententiæ est D. Aug. Greg. alijsque SS. PP. ut in progressu liquidissimè patebit.*

34.
Nec obstat
quod etiam
de facto par-
vuli in utero
morientes
careant reme-
dio salu-
tis.

Nec obstat, quod etiam de facto parvuli in utero morientes careant remedio salutis; nam illi pauci sunt respectu aliorum; neque Deus omni casui, etiam extraordinario, debuit remedium ordinarium providere. Quomodo ergo (inquires) Deus omnes ho-

mines salvos vult fieri, qui non omnibus illud tempus impertitur, in quo per voluntariam fidem percipiendæ gratiæ sunt capaces?

Respondet S. Prosper lib. 2. de Vocatione gentium c. 23. *Non irreligiosè arbitror credi, neque inconvenienter intelligi, quod ipsi paucorum dærum, in vel ex utero, homines ad illam pertinent gratiæ partem, quæ se per est in ensa universis nationibus: quæ utique si bene, naturaliter & moraliter, eorum uterentur parentes, etiam ipsi per eosdem inuarentur. Omnia namque exordia parvulorum, totaq; illa principia necdum rationalis infantia sub arbitrio iacent voluntatis alienæ, nec ullo modo erunt, nisi per alios consulti potest: & consequens est illos ad eorum pertinere consortium, quorum vel recto vel pravo aguntur affectu. Sicut autem circa maiores, præter illam generalem gratiam patris atque oculitius omnium hominum corda pulsantem, excellentiore opere, largiore munere, potentiore virtute vocatio specialis exercitur; ita etiam circa innumeros parvulos eadem manifestatur electio. Quæ quidem, nec illis qui renati non sunt in parentibus defuit, sed is qui renati sunt præ parentibus assuit; ita ut nullus sepè, quos suorum impietas deseruit, alienorum cura servierit & ad regenerationem venerint per extraneos, quæ eis non erat providenda per proximos.*

Hoc certum. Prima dubitatio est, an ante Circumcisionem remedium peccati originalis fuerit aliquod signum sensibile, certum & determinatum? Secunda, an Circumcisio sive in lege naturæ, in qua instituta fuit, sive in lege veteri, in qua permansit, fuerit tale signum? Pro prima dubitatione sit

CONCLUSIO V.

Remedium legis naturæ ante Circumcisionem confitebatur in sensibili, certo ac determinato signo.

Sensibilitatem astruit D. August. lib. 5. contra Julianum cap. 9. aliàs 11. ibi: *Sensibilitatem remedij legis naturæ astruit D. Augustinus,* Nec ideo tamen credendum est, & ante datam circumcisionem famulos Dei, quandoquidem in eis erat mediatoris fides in carne venturi, nullo Sacramento eius opitulatos fuisse parvulis suis, quamvis quid illud esset, aliquâ necessariâ causâ Scriptura latere voluerit. Porro actus internus non latuit: constat siquidem, vel ex ipsis verbis mox citatis, fuisse fidem in Mediatorem venturum.

Hanc

Qualiter
ergo velit
Deus omnes
homines
salvos fieri,

Enucleat
D. Prosper

Quem sequitur Scotus. Hanc opinionem D. Aug. sequitur Doctor Subtilis 4. dist. 1. quæst. 7. num. 2. ibi: *Et magis probabile est, quod per aliquod signum sensibile, quam per aliquod signum intelligibile tantum: quia pro toto statu naturæ lapsæ congruunt homini signa sensibilia respectu spiritualium.*

Rationes congruentiæ. Ratio congruentiæ est, Prima, quia parentes non potuissent esse satis certi de signo merè interno fide v. g. formatâ vel infirmi; similiter neque parvuli postquam adolevisent moraliter securi de remedio sibi adhibito. Modò constat de actione externa, & hæc præsumitur seria, potestque quis esse magis certus de intentione quam de fide supernaturali, imò fortè naturali Christi venturi.

Secunda, quia per illud remedium aggregabantur parvuli Ecclesiæ visibili; ut autem ait Augustinus lib. 19. contra Faustum cap. 11. *In nullum nomen Religionis seu verum seu falsum coagulari homines possunt, nisi aliquo signaculorum vel sacramentorum visibilibus consortio colligentur.* Qui plures congruentias voluerit, videat Suarium disp. 4. sect. 2.

36. Cardinalis Lugo supra n. 30. dicit se maximè moveri ex eo, quod aliàs parvulis absentibus potuisset applicari; quippe actio interna non indiget proximitate sui objecti, ut feratur in illud. Quare potuisset quilibet (saltem in casu necessitatis) omnes parvulos totius mundi, etiam in utero existentes, applicando actum fidei liberare à peccato originali; nam sicut distantia vel interpositio parietis non impediret efficaciam illius remedij merè intentionalis, sic nec interpositio uteri materni; adeoque Baptismus esset minoris efficaciz, quod redundat in injuriam legis gratiæ; & ideo ab Auctoribus contrariæ sententiæ non conceditur.

Adeoque majoris fuisset efficaciz, quàm Baptismus. Respondent autem aliqui, puerum in utero existentem non esse personam distinctam. Sed contra: hoc solum refert in ordine ad actiones physicas sensibiles, non verò in ordine ad intentionales. Sicut ergo possum pro puero in utero existente orare, jejunare &c. quare non etiam fidem meam applicare?

Respondet, applicationem fidei non justificasse ex natura rei, sed ex libera voluntate Dei; potuit autem Deus instituere pro signo insensibili efficaci gratiæ, non quamcumque applicationem fidei, sed applicationem puero extra uterum, ac corporaliter præsentem.

Ad Patres qui videntur solum fidem requirere. Equidem quòd sola fides fuerit sufficiens videntur nonnulli Patres docere. D. Gregor. lib. 4. moralium cap. 2. ita scribit: *Quod apud nos valet aqua Baptismatis,*

hoc egit apud veteres, vel pro parvulis sola fides, vel pro maioribus virtus Sacrificij, vel pro his, qui ex Abrahæ stirpe prodierant, mysterium Circumcisionis, D. Bernardus Epistola 77. ibi: *Adultos quidem fide & Sacrificijs credimus expiatis; parvulis autem etiam solum fidem profuisse, imò suffecisse credimus.*

Et ratio esse potest, quòd status ille, utpote imperfectissimus quoad ea, quæ Dei cultum concernebant & viam salutis, nulla habuerit præcepta positiva; sed ijs tantum regebatur, quæ lumen rationis naturalis, vel se solo, vel fide illustratum, absolutè & simpliciter necessaria dictabat ad salutem; atqui usus signorum sensibilibus non est ita necessarius; ergo poterant homines in illo statu per internam fidem & charitatem; vel propriam, ut adulti; vel alienam, ut parvuli, à peccato originali justificari.

Respondet ad PP. primò, aliquos videri fuisse in sententia pro qua citantur; sed illis opponimus alios æqualis auctoritatis cum majori probabilitate rationum. Respondet secundò cum Scot. 4. dist. 1. q. 7. n. 3. *Quid Gregorius non intelligit solum fidem pro solo habitu, nec fortè tantum pro actu interiori: sed pro actu exteriori sensibili protestante fidem: ille autem actus sufficienter potuit habere rationem sacramenti: & sic distinguitur fides sola, id est, fides solitaria sine Sacrificijs contra fidem in Sacrificio protestatam.* Et simili modo exponi possunt alij PP.

Ad aliud ex ratione dico, lumen naturale fide illustratum dictare esse congruum, ut homo per signa sensibilia sanetur spiritualiter; constat ex dictis. Quod autem assumitur in argumento, nullum præceptum positivum pro statu legis naturæ datum à Deo, falsum est: fuit enim per internam inspirationem Dei fidelibus revelatum hoc præceptum positivum de adhibendo remedio peccati originalis. Porò imperfectio illius status tantum probat, tunc non tam multa debuissent dari præcepta positiva, sicut in lege scripta.

Ex his satis manet probata sensibilitas hujus medij. Accedat nihilominus auctoritas D. Cypriani, & ostendo certitudinem ac determinationem. Hic Sanctus ante D. August. lib. de Cardinalibus Christi operibus cap. de Circumcisione Christi, sic ait: *Sanè originale peccatum, quod à primis parentibus in totam generis humani successiorem defluxit, omni tempore aliquibus remedijs oportuit expiari, licet vim plenam significantia non habuerint, donec ad rem ipsam ventum est, qua figurarum operiebatur velamine.* Figura autem est signum sensibile, quod possit hominibus exterius significare aliquid mysticum.

D 2 Quid

S. Bernard.

Quod & rationi apparet consentaneum.

37. Respondetur primò, aliquot videri fuisse in sententia pro qua citantur, sed illis opponimus alios æqualis auctoritatis cum majori probabilitate rationum. Respondet secundò cum Scot. 4. dist. 1. q. 7. n. 3. *Quid Gregorius non intelligit solum fidem pro solo habitu, nec fortè tantum pro actu interiori: sed pro actu exteriori sensibili protestante fidem: ille autem actus sufficienter potuit habere rationem sacramenti: & sic distinguitur fides sola, id est, fides solitaria sine Sacrificijs contra fidem in Sacrificio protestatam.* Et simili modo exponi possunt alij PP.

38. Respondetur ad rationem in contrarium allegatam.

39. Certitudo ac determinatione probatur ex D. Cypriano.

Quidni ergo hæc figura ex mente S. Cypriani etiam certa fuerit ac determinata, quemadmodum mysticum figuratum certum est ac determinatum?

Etiam ex D. Augustino.

Si quælibet cæremonia externa suffecerit, quomodò D. Aug. in principio conclusionis citatus dicit, Scripturam latere voluisse quodnam fuerit illud Sacramentum? Potuisset quidem Deus de sua potentia absoluta infallibiliter annexere gratiam cuiuscumque cæremonie ab hominibus usurpandæ ad deletionem peccati originalis, quæ proinde verè fuisset Sacramentum; id tamen non fecisse, persuadent nobis sequentes rationes.

Potuisset quidem absolute institutum fuisse signum indeterminatè. At non fuisse.

Probat primò secundò

Prima; quia conformitas in exteriori cultu Dei est per se decentior. Secunda; quodammodò necessaria est conformitas in cæremonijs externis ad distinguendos fideles ab infidelibus: si enim passim liceret fidelibus sibi fingere ritus novos, sanè plerique rudes per imprudentiam facillè poterant incidere in ritus infidelium.

Tertiò.

Tertia; cum, præsertim in statu legis naturæ, valde exigua esset rerum divinarum cognitio, periculum erat ne rudiores superstitionis ritibus uterentur & vanis, ac religioso cultui minus aptis. Denique non potuisset postea satis constare parvulis, an ob hunc vel illum finem, hæc vel illa cæremonia sibi fuisset adhibita; quia ponamus Noè filium suum Sem per Sacrificium suum sanctificasse, certè cum Sacrificium etiam ob alios fines possit offerri, non potuisset Sem satis constare, an Noè sibi applicasset Sacrificium, an alteri fini: & idem est de alijs actibus Religionis; quia ex natura sua poterant ob fines varios exerceri.

40. Pro conclusione citatur Scotus;

Hujus opinionis videtur fuisse Scotus 4. dist. 1. q. 7. n. 2. ibi: *Cum ergo non solum adultis cultoribus suis providerit Deus de remedio necessario ad salutem, sed etiam parvulis eorum (& hoc de remedio, de quo parentes possunt esse certi pro parvulis) sequitur quod tempore illius legis naturæ, erat à Deo institutum aliquod remedium, vel signum certum & efficax deletionis originalis peccati.*

Sed videtur posse expleri.

Quibus verbis non ita significat certitudinem signi materialis, quàm bene infallibilitatem effectus; nam immediatè præcedit: *Nullus potest esse certus quòd per aliquid attingat ad salutem, nisi sit certus quòd Deus acceperit illud tanquam sufficiens ad talem finem.*

Prout & idem alio loco.

Hinc alij allegant Doctorem n. 3. ibi: *Ad secundum potest dici uno modo, quòd potuit Deus tale Sacramentum revelasse alicui Patrum, cum quo tunc frequentius loquebatur,*

licet cui & quando, Scriptura non dicat, quò ab Adam usque ad Abraham satis succinè pertransit.

Sed & hæc possent explicari de aliquo signo externo in genere, dummodò esset protestatio fidei externa, & nullum alium haberet usum. Fortè (inquit Doctòr eodem numero §. *Ad primum*) *ista protestatio fiebat in verbo aliquo invocandi Deum, vel offerendi parvulum Deo.* Quidquid sit de positiva mente Scoti, constat Doctòrem nullibi vel leviter insinuare contrarium nostræ conclusionis.

Nullibi equidem contrarium conclusio- nis insinuat.

Restat hîc difficultas, an cum signo illo sensibili certo ac determinato debuerit conjungi fides ministri, ut haberet suum effectum? Suarez disp. 10. sect. 1. docet non aliam fidem fuisse requisitam in ministro Circumcisionis, aut remedij legis naturæ, quàm modo exigitur in ministro Baptismi.

41.

Probat primò ex D. Aug. lib. 1. contra Cresconium cap. 31. ubi æquiparat Circumcisionem in hoc cum Baptismo, quòd data à ministro infideli non magis erat postea iteranda, quàm nunc sit iterandum Baptismus datus ab hæretico. *Circumcisionem (inquit S. Doctòr) præputij in figura futuri Baptismi Christi ab antiquis observatam esse, negare, ut arbitror, non audeas.* Nunquid apud Samaritanos circumcisus, si fieri tunc vellet Indeus posset iterum circumcidi? Nonnè illius hominis error corrigeretur, signaculum autem fidei agnatum probaretur? Et nunc sunt quidam hæretici qui se Nazareos vocant. . . . & Circumcisionem habent Iudaorum & Baptismum Christianorum: ac per hoc quemadmodum si quis eorum ad Iudeos venerit, non potest iterum circumcidi, sic cum ad nos venerit, non debet iterum baptizari.

An debuerit ad effectum conjungi fides ministri?

Non aliam requirit Suarez, quàm modo exigitur in ministro Baptismi.

Quod probat primò ex Augustino.

Respondet Card. Lugo disp. 3. sect. 2. n. 42. Augustinum loqui de sola Circumcisione, quæ physicè nequit reiterari, etiam data sine intentione debita; non autem negat, quòd debuerit ad justificationem talis parvuli, qui jam impleverat legem circumcisionis, adhiberi remedium legis naturæ, scilicet fides cum protestatione externa.

Respondet Lugo Augustinum agere de sola circumcissione, quæ physicè nequit iterari?

Sed contra: Ergo malè probat August. ex non iteratione Circumcisionis, non iterationem Baptismi; quia hic commodè iterari potest.

Sed malè.

Probat secundò: quia Baptismus applicatus à ministro infideli est sufficiens remedium peccati; ergo & circumcisio, & remedium legis naturæ; nam illis successit juxta doctrinam SS. PP. & quoad effectum comparantur. Unde etiam parvuli

42. Suarez secundo probat.

Sect. 2. De Sacrament. Institutione. Concl. 5. 19

vult in lege Evangelica dicuntur iustificati in fide parentum, quemadmodum parvuli ante Christi adventum. Aug. lib. 1. de Peccatorum meritis cap. 19. lib. 3. c. 2. Epistola 23. & 107. Iustinus Martyr q. 56. ad Orthodoxos.

Respondet Lugo Patres nunquam dicere, parvulos de facto iustificari fide suorum parentum.

Respondet Lugo supra n. 44. Patres nunquam dicere, parvulos de facto iustificari fide suorum parentum, Verba Iustini sunt hec: *Eorum qui baptizati sunt, & eorum qui non sunt, hæc d. similitudo est, quod ij qui baptizati sunt, bona ea quæ Baptismus adfert, consequuntur: qui autem minus baptizati sunt non consequuntur. Digni autem habentur ijs bonis, quæ Baptismus adfert, eorum fide qui illos Baptismo offerunt.* In quibus (inquit) verbis non dicit parvulos iustificari fide parentum, sed per Baptismum, ad quem consequuntur alia bona gratiæ & gloriæ.

Sed contra-rium ostenditur.

Sed quod quæso majus bonum gratiæ, quàm prima iustificatio? Ergo qui fide parentum accipit bona, quæ Baptismus adfert, accipit absque dubio primam iustificationem ex sententia hujus Patris.

Respondit Lugo, Augustinus solium velle parvulos credere fide eorum, qui dum eos portant, dicant eorum nomine se credere. Quod ex veris ejusdem locis constat ostenditur.

Ad Augustinum respondet Lugo n. 45. solium velle, parvulos credere fide eorum, qui dum eos portant, dicunt eorum nomine, se credere. Sic quippe ait primo loco citato: *Si autem propterea rectè fideles vocantur, quoniam fidem per verba gestantium quodammodo proficiunt.* Et secundo loco: *Sicut ergo eorum per quos renascuntur in istius spiritus responsione sua traicit in eos fidem &c.* Porro in Epistola 23. aliam rationem adfert ob quam parvuli dicantur credere, ibi: *Itaq; parvulum, est nondum fides illa, quæ in credentium voluntate consistit, iam tamen ipsius fidei Sacramentum fidelem facit.*

Denique in Epistola 107. utramque rationem videtur reddere, ibi: *Scimus etiam parvulos secundum ea, quæ per corpus gesserunt recepturos vel bonum vel malum: gesserunt autem non per se ipsos, sed per eos, quibus pro illis respondentibus & renuntiare diabolo dicuntur & credere in Deum. Unde & in numero fidelium computantur, pertinentes ad sententiam Domini dicentis: Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit. Propter quod & illis, qui hoc Sacramentum non recipiunt, contingit quod sequitur: Qui autem non crediderit, condemnabitur.*

Solvitur.

Sed contra: In sententia illa Salvatoris: *Qui crediderit & baptizatus fuerit*, distincta sunt credere & baptizari: ergo præter Baptismum requirit Aug. in parvulis, quibus illam sententiam applicat, fidem; non propriam, quæ impossibilis est: ergo parentum vel ministrum; sed nequit dici, quod pro

lege nova requiratur verus habitus aut fidei actus, ut proprio loco ostendemus; ergo neque ille fuit requisitus pro lege veteri aut naturæ. Verùm quemadmodum jam sufficit fides Ecclesiæ, & intentio faciendi quod facit vera Ecclesia; ita & tunc sufficiebat, ut essent & dicerentur iustificati per fidem; scilicet per fidem in dætoris sive ex meritis Christi, quæ per Ecclesiam illius temporis illo remedio parvulis applicabantur. Unde & illud vocari poterat Sacramentum fidei, sicut modò appellatur Baptismus.

43. Probatio tertia Suarezii Lugo.

Probat tertio Suarez suam sententiam ratione: quia aliàs remedium peccati originalis fuisse valde incertum & sepe reiterandum. Respondet Lugo n. 46. Sicut nunc sine intentione debita Baptismus non esset validus, nec tamen ea de causa iterari debet, quam diu non constat de defectu intentionis; sic nec tunc deberet reiterari, quàm diu non constaret de fidei defectu: nam sicut nunc omnes Christiani non dubitamus de adventu Christi præterito, & indubitanter respondemus nos illum credere; sic illi antiqui certissimè credebant, Christum futurum, nec poterant prudenter dubitare de valore illius Sacramenti. Neque enim quando ad valorem illius Sacramenti petimus essentialiter fidem, intelligimus hoc de actu supernaturali fidei; hic enim fortasse ex multis capitulis posset hîc & nunc non exerceri, & redderetur minus certus valor Sacramenti; sed loquimur de fide minus strictè, quatenus significat assensum determinatum, sive naturalem, sive supernaturalem, sive explicitum, sive confusum, qualem habet unusquisque dum recitat Symbolum, vel dum interrogatus an credat, respondet se credere.

Docet præterea Emin. n. 50. cum Suarezio supra, illam fidem non debuisse esse meritoriam de condigno aut de congruo; quin imò valuisse illud Sacramentum sicut modò valeret Baptismus, etiamsi actio illa hîc & nunc esset demeritoria & mala in genere moris. Quæ si vera sunt, certè nullo argumento probatur, requisitam fuisse aliam fidem præter objectivam; de qua intelligo Scotum 4. dist. 1. q. 7. n. 3. ibi: *Ad primum argumentum dico, quod Gregorius non intelligit solam fidem pro solo habitu, nec forte tantum pro actu interiori: sed pro actu exteriori sensibili protestante fidem.* Fidem, inquam, id est, objectum fidei, Christum utique venturum.

Scotus

Cæterùm Card. pro opposita sententia, quam n. 40. existimat verisimiliorem, allegat D. Aug. lib. 2. de Nuptijs & concupiscentijs

44. Pro opposita sententia allegatur D. Aug.

cap. 11. ibi: Sed superioribus temporibus omnino latuit Sacramentum iustificationis ex fide; eadem tamen fides mediatoris salvos iustos faciebat antiquos, pueros cum magnis &c.

D. Aug. loquitur de fide honesta

Sed contra: Aug. ibi loquitur de fide honesta; quippe illa sola poterat adultos iustificare, & tamen illa non requiritur ex sententia Lugonis ad iustificationem parvulorum. Respondet Emin. n. 54. Aug. non negare sufficientiam fidei informis & inhonestæ, imò debere asserere propter inconvenientiam, quæ aliàs sequuntur.

Nec ex hoc sequuntur inconvenientia.

Contra: Illa inconvenientia vitantur, si dicamus Aug. nihil aliud velle, quàm circumcissionem & aliud remedium legis naturæ vim iustificandi habuisse à fide Christi venturi, quæ erat in Ecclesia illius temporis, quamvis non in omnibus applicantibus illa remedia.

Porro argumentum Lugonis n. 41. petitum ex ratione, videlicet; si sola illa intentio generalis absque ulla fide vel credulitate sufficeret. certè multò liberaliorem se Deus exhibuisset cum parvulis illius temporis, quàm cum nostris in lege gratiæ; liquet profectò in nostra sententia, quæ requirit cæremoniam determinatam, nullius esse momenti.

Hactenus de remedio legis naturæ quoad materiale ante Circumcisionem. Sequitur dicendum de Circumcisione & utriusque efficacia.

CONCLUSIO VI.

Probabilior est sententia affirmans Circumcisionem & aliud remedium peccati originalis fuisse Sacramentum efficax ex opere operato.

45. Circumcisio delet vit peccatum originale. Ita Scotus.

D. Aug. varijs locis.

Circumcisionem delevit peccatum originale docet Scotus 4. dist. 7. q. 6. n. 2. Hic (inquit) supponendum est tanquam certum, quod per Circumcisionem peccatum originale debeatur, quod patet per auctoritates Sanctorum. D. Aug. diversis locis. lib. 4. de Baptismo cap. 24. sic ait: Veraciter congere possumus, quid valeat in parvulis Baptismi Sacramentum, ex Circumcisione carnis, quam prior populus accepit. Et infra: Cur ergo ei (Abrahamo) preceptum est, ut omnem deinceps infantem masculinum octavo die circumcideret, qui nondum po-

terat corde credere, ut ei deputaretur ad iustitiam, nisi quia & ipsum per se ipsum Sacramentum multum valebat?

Libro tertio contra Julianum cap. 18. Responde si potes, cur ipse Isaac, nisi Baptismatis Christi signo circumcisus octavo die fuisset, perisset anima eius de populo suo? Explicata si potes, tantà panà quo merito pleretur, nisi ab hac illo Sacramento liberaretur? Lib. 16. de Civit. c. 27. ibi: Ac per hoc quia circumcisio signum regenerationis fuit, non immeritò parvulum propter originale peccatum quo primum Dei dissipatum est testamentum, generatio disperdet, nisi generatio liberet.

D. Gregor. comparat Circumcisionem Baptismo 4. moral. 2. Quod autem apud nos valet &c. vide supra. Similiter D. Bernardus ser. 2. de Assumptione, ibi: In Baptismo sola gratia lavat hanc maculam, quam olim rasi per Circumcisionem. Idem docent Ambrosius, Cyprianus, Fulgentius & alii.

D. Gregorius.

D. Bernardus

Ambrosius

&c.

Et ad hoc (inquit Scotus supra) est ratio congrua, quia Deus nullo tempore reliquit genus humanum sine remedio necessario ad salutem, maxime illo; quibus ipse legem dedit, ut per eius observantiam peringerent ad salutem. Frustra enim fuisset data talis lex sine tali remedio: ergo tempore legis Moysaica dedit aliquod tale remedium observantibus huiusmodi legem. Non possunt autem attingere ad salutem sine deletione originalis culpæ: ergo in illa leg. instituit aliquod remedium contra illam culpam: istud & non aliud, videtur esse ibi institutum, tanquam tale remedium contra illam, iuxta illud Gen. 17. Masculus, cuius præputij caro &c.

46. Ratio congruentiæ ex Scoto.

In quo loco maxime se fundat D. Aug. quem cum 70. Interpretibus ita legit: Et qui non fuerit circumcisus octavo die, interibit anima illa de genere suo, quia testamentum meum dissipavit. Nec Aug. solus, sed etiam Ambro. Epist. 33. & Origenes lib. 2. in Epist. ad Rom. c. 2. Quæ lectio retenta fuit in nova editione 70. Interpretum iusti Sixti V. facta nisi quòd illud octavo die, non coniungatur cum circumcisus, sed cum interibit anima &c.

Porro hunc locum ita exponit idem S. Doctor lib. 16. de Civit. c. 27. Idem (inquit) potest movere, quomodo intelligi poterat, quod hic dictum est: Masculus, qui non circumcidetur carne præputij sui octavo die, interibit anima illa de genere suo, quia testamentum meum dissipavit. Cùm hac nulla culpa sit parvuli, cuius dixit animam perituram, nec ipse dissipaverit testamentum Dei, sed maiores, qui eum circumcidere non

47. Expositio

D. Aug. huius loci Gen.

nelis 17.

Masculus,

cuius præ-

putij caro &c.

cura-